

137

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW

z dnia 15 kwietnia 1952 r.

w sprawie wykonania ustawy dewizowej.

Na podstawie art. 9 ust. 2, 13 ust. 2, 21 ust. 1, 23 pkt 2, 27, 31 ust. 2, 35 i 40 ustawy dewizowej z dnia 28 marca 1952 r. (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 133) zarządza się, co następuje:

1. Przepisy ogólne.

§ 1. 1. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o ustawie bez bliższego określenia, oznacza to ustawę dewizową z dnia 28 marca 1952 r. (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 133).

2. Powołane w rozporządzeniu artykuły bez bliższego określenia oznaczają artykuły tejże ustawy.

§ 2. 1. Do znaków pieniężnych papierowych stanowiących wartości dewizowe zalicza się:

- 1) zagraniczne banknoty nie mające obiegu ustawowego, lecz ustawowo wymienialne, oraz bilety skarbowe (art. 2 pkt 1),
- 2) krajowe bilety skarbowe oraz wystawiane w kraju pocztowe międzynarodowe kupony na odpowiedź (art. 3 pkt 1).

2. Przez użyte w ustawie określenie „papiery wartościowe” rozumie się papiery dywidendowe i procentowe, a w szczególności akcje, obligacje i listy zastawne oraz kupony od tych papierów.

§ 3. 1. Za wyroby użytkowe ze złota i platyny uważa się:

- 1) przedmioty wytwarzane zazwyczaj ze złota lub platyny (obrączki, pierścionki, broszki, bransoletki, łańcuszki i inną biżuterię, medaliki, krzyżyki i inne przedmioty kultu religijnego, medale, medaliony, ordery, wyroby artystyczne itp.),
- 2) protezy i inne wyroby dentystyczne oraz półfabrykaty używane w praktyce dentystycznej — choćby wyroby te lub ich części były wskutek uszkodzenia niezdatne do użytku.

2. Na równi z wyrobami użytkowymi traktuje się monety ze złota lub platyny bite przed rokiem 1850, o ile mają charakter zabytkowy. Zabytkowy charakter monety w razie wątpliwości stwierdzają muzea państwowe określone przez Ministra Kultury i Sztuki.

§ 4. Dysponowanie wartościami dewizowymi wymienionymi w art. 3 przez krajowców dewizowych na zlecenie lub na rzecz cudzoziemców dewizowych jest obrotem w rozumieniu art. 4.

§ 5. Umów o przechowanie wartości dewizowych — z wyjątkiem umów depozytu nieprawidłowego — nie uważa się za umowy, w wyniku których następuje lub ma nastąpić przeniesienie posiadania (art. 4).

§ 6. Nie uważa się za obrót wartościami dewizowymi (art. 4):

- 1) czynności podejmowanych przez władze i organa państwowe w postępowaniu karnym lub cywilnym, administracyjnym, zabezpieczającym i egzekucyjnym, dotyczących wartości dewizowych, z wyjątkiem dysponowania tymi wartościami na zlecenie lub na rzecz cudzoziemców dewizowych,
- 2) dysponowania wartościami dewizowymi w formie aktów prawnych, sporządzanych na wypadek śmierci.

§ 7. 1. Zaofiarowanie zagranicznych środków płatniczych do skupu Narodowemu Bankowi Polskiemu lub bankom i instytucjom uprawnionym nie wymaga zezwolenia.

2. Przez zaofiarowanie do skupu należy rozumieć zarówno ofertę sprzedaży jak i zlecenie sprzedaży lub inkasa.

§ 8. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o bankach lub instytucjach uprawnionych, należy przez to rozumieć banki i instytucje posiadające uprawnienia dewizowe.

§ 9. 1. Nadzór nad działalnością banków i instytucji w zakresie ich uprawnień dewizowych sprawuje Narodowy Bank Polski.

2. Banki i instytucje posiadające uprawnienia dewizowe obowiązane są przy ich wykonywaniu stosować się do instrukcji Narodowego Banku Polskiego oraz składać sprawozdania z działalności w trybie i według zasad ustalonych przez ten bank.

3. Banki i instytucje uprawnione obowiązane są odprzedać Narodowemu Bankowi Polskiemu, na jego żądanie, wartości dewizowe uzyskane przy wykonywaniu uprawnień dewizowych.

2. Obrót towarowy, usługowy i finansowy z zagranicą.

§ 10. 1. Krajowcy dewizowi obowiązani są ustalać w umowach z zagranicą (także w fakturach) zaspokojenie należności od zagranicy i zobowiązań wobec zagranicy, jak również realizować je w zagranicznych środkach płatniczych, z zachowaniem postanowień szczegółowych zarządzeń i instrukcji.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio również do inkasowania należności i zaspokajania zobowiązań z tytułów nieumownych, nie wyłączając płatności z tytułu: utrzymania przedstawicielstw polskich za granicą (wydatków osobowych i rzeczowych), kosztów podróży za granicę i diet oraz udziału w organizacjach międzynarodowych.

§ 11. Przyjęcie w obrocie z zagranicą zaofiarowanej zapłaty w krajowych środkach płatniczych lub zaofiarowanie takich środków płatniczych na pokrycie zobowiązań z umów lub innych tytułów jest bez zezwolenia zabronione.

§ 12. 1. Płatności na rzecz zagranicy oraz inkasowanie należności od zagranicy zarówno z tytułów umownych, jak i innych, mogą być dokonywane tylko za pośrednictwem Narodowego Banku Polskiego lub banków uprawnionych, o ile w zezwoleniu na płatność nie określono innej drogi.

2. Wyrównywanie w stosunkach z zagranicą należności pieniężnych w drodze kompensaty wymaga zezwolenia właściwej władzy dewizowej.

§ 13. 1. Płatności na rzecz zagranicy powinny być dokonywane nie wcześniej, niż w terminie: a) ustalonym w umowie stanowiącej tytuł płatności, b) zwyczajowym — jeśli termin w umowie nie jest oznaczony lub płatność następuje z innego tytułu niż umowa, c) wymagalności — gdy termin nie jest określony w umowie i nie wynika ze zwyczaju.

2. Należności pieniężne od zagranicy powinny być realizowane w terminach umownych lub zwyczajowych, a w braku tych terminów — z dniem wymagalności.

3. Przez realizowanie należności rozumie się ich pobranie lub dokonanie czynności niezbędnych do pobrania. Obowiązek realizowania należności nie obejmuje obowiązku ich dochodzenia w drodze sądowej, administracyjnej lub egzekucyjnej.

§ 14. Zagraniczne środki płatnicze otrzymane na zaspokojenie należności od zagranicy z jakiegokolwiek tytułu powinny być niezwłocznie po otrzymaniu zaofiarowane do skupu Narodowemu Bankowi Polskiemu lub bankowi uprawnionemu.

§ 15. Zagraniczne środki płatnicze przekazywane do kraju za pośrednictwem Narodowego Banku Polskiego, banków i instytucji uprawnionych lub poczty (międzynarodowe przekazy pocztowe) podlegają wypłacie tylko w obliczonej według obowiązującego kursu ich równowartości w walucie polskiej.

3. Dysponowanie mieniem krajowców dewizowych posiadanych za granicą.

§ 16. Ograniczenie dysponowania należnościami od zagranicy (art. 22) dotyczy również dochodów osiągniętych z jakichkolwiek źródeł za granicą, z wyjątkiem dysponowania tymi należnościami (dochodami) na niezbędne potrzeby własne dysponującego związane z jego pobytami i utrzymaniem za granicą.

§ 17. 1. Zlecenie przesłania lub przekazania do kraju wartości dewizowych lub mienia ruchomego posiadane go za granicą nie wymaga zezwolenia.

2. Nie wymaga również zezwolenia udzielenie polskiemu przedstawicielowi dyplomatycznemu albo konsularnemu pełnomocnictwa do przyjęcia lub odbioru przypadających od zagranicy wartości dewizowych lub innego mienia ruchomego.

4. Obrót wartościami dewizowymi na rachunkach.

§ 18. 1. Cudzoziemcy dewizowi mogą posiadać rachunki bankowe w Narodowym Banku Polskim lub bankach uprawnionych. Prowadzenie przez inne banki rachunków dla cudzoziemców dewizowych wymaga zezwolenia.

2. Rachunki te noszą nazwę rachunków zagranicznych i mogą być: 1) wolne, 2) zablokowane i 3) specjalne.

§ 19. 1. Rachunki zagraniczne wolne mogą być prowadzone wyłącznie w walucie krajowej, z zachowaniem następujących przepisów:

- 1) rachunki te mogą być — bez zezwolenia — zasilane tylko równoważnością zagranicznych środków płatniczych przekazywanych z zagranicy;
- 2) wypłaty w kraju z tych rachunków, jak również przelewy na rachunki krajowe, nie wymagają zezwolenia;
- 3) przekazywanie za granicę i przelewy na inne zagraniczne rachunki wolne sum znajdujących się na tych rachunkach są bez zezwolenia zabronione.

2. Przyjęcie zapłaty z rachunku zagranicznego wolnego na zaspokojenie należności, która w myśl przepisów ustawy lub niniejszego rozporządzenia powinna być w obrocie z zagranicą zaspokojona w zagranicznych środkach płatniczych, jest bez zezwolenia zabronione.

§ 20. Rachunki zagraniczne zablokowane mogą być prowadzone tylko w walucie krajowej. Rachunki te mogą być zasilane wpłatami i przelewami bez zezwolenia. Dysponowanie sumami znajdującymi się na tych rachunkach jest bez zezwolenia zabronione.

§ 21. Rachunki zagraniczne specjalne mogą być prowadzone w walucie krajowej lub zagranicznej, jednakże tylko na podstawie zezwolenia i na warunkach w zezwoleniu określonych.

§ 22. Narodowy Bank Polski i banki uprawnione mogą prowadzić rachunki w walucie zagranicznej dla krajowców dewizowych tylko za zezwoleniem i na warunkach w zezwoleniu określonych.

§ 23. Przepisy §§ 18—22 nie dotyczą rachunków prowadzonych w kraju dla cudzoziemców przez inne niż wymienione w § 18 osoby prawne, jak również przez osoby fizyczne — z tytułu obrotów towarowych, usługowych i innych. Księgowanie wpłat, wypłat, przeliczeń itp. na tych rachunkach nie uchyla warunku uzyskania zezwolenia na czynności będące treścią księgowania. Księgowanie prowadzące do kompensaty wzajemnych należności jest bez zezwolenia zabronione.

5. Wywóz, przywóz i przewóz wartości dewizowych.

§ 24. Przez użyte w ustawie (art. 4 pkt 3), rozporządzeniu lub innych przepisach na ich podstawie wydanych określenia „wywóz” lub „przywóz” wartości dewizowych rozumie się wszelkie sposoby przemieszczenia tych wartości za granicę lub z zagranicy, jak przewożenie, przenoszenie, sprowadzanie, wysyłanie itp.

§ 25. Wywóz za granicę krajowych i zagranicznych pieniędzy i innych środków płatniczych, papierów wartościowych i kuponów od tych papierów, świadectw udziałowych, książeczek oszczędnościowych i wkładkowych, jak również złota i platyny w postaci stanowiącej

wartość dewizową (art. 2 pkt 2), jest bez zezwolenia zabroniony.

§ 26. Przywóz do kraju wartości dewizowych wymienionych w § 25 jest — z zastrzeżeniem zawartym w przepisie § 27 — dozwolony, z wyjątkiem przywozu złota i platyny w postaci stanowiącej wartość dewizową (art. 2 pkt 2).

§ 27. Przywóz z zagranicy pieniędzy mających w kraju obieg ustawowy jest dozwolony tylko w przypadkach powrotnego wwozu sum uprzednio wywiezionych na podstawie deklaracji wywozu potwierdzonej przez organa granicznej kontroli dewizowej i tylko przez osobę w tej deklaracji wymienioną.

§ 28. Krajowcy dewizowi obowiązani są w ciągu 7 dni od dnia przekroczenia granicy zaoferować przywiezione do kraju zagraniczne środki płatnicze do skupu albo złożyć je do depozytu lub zgłosić, z zachowaniem przepisów § 33.

§ 29. 1. Cudzoziemcy dewizowi są uprawnieni w ciągu 4 miesięcy od dnia przyjazdu do kraju posiadać i wywieźć bez zezwolenia przy wyjeździe za granicę wartości dewizowe przywiezione przez nich i wymienione w deklaracji przywozu, potwierdzonej przez graniczne organa kontroli dewizowej.

2. Nie wywiezione w tym terminie za granicę zagraniczne środki płatnicze cudzoziemcy dewizowi obowiązani są zaoferować do skupu w ciągu 7 dni od dnia wygaśnięcia uprawnienia, o którym mowa w ust. 1, albo złożyć je do depozytu lub zgłosić, z zachowaniem przepisów § 33.

§ 30. Osoby przekraczające granicę obowiązane są zadeklarować i na żądanie przedstawić do kontroli organom granicznej kontroli dewizowej wszystkie wartości dewizowe, jak również wyroby użytkowe ze złota i platyny oraz inne metale szlachetne, kamienie szlachetne i klejnoty.

§ 31. 1. Wartości dewizowe, których przywóz do kraju, wywóz za granicę, lub przewóz przez polski obszar dewizowy jest zabroniony, mogą być przez osobę przekraczającą granicę złożone granicznym organom kontroli dewizowej na przechowanie (do depozytu).

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy przywozu do kraju, lub przewozu przez polski obszar dewizowy pieniędzy mających w kraju obieg ustawowy bez potwierdzenia w deklaracji (§ 27) uprzedniego ich wywozu za granicę.

3. W razie niepodjęcia zdeponowanych wartości (ust. 1) w terminie 1 roku od dnia złożenia ich na przechowanie, przechodzą one na własność Państwa bez odszkodowania. Okoliczność tę stwierdza pisemnie graniczny organ kontroli dewizowej, który przyjął te wartości na przechowanie.

§ 32. Przepisy §§ 26 — 29 nie mają zastosowania do wywozu i przywozu wartości dewizowych w małym ruchu granicznym, podlegającego unormowaniu w drodze odrębnych zarządzeń (zezwoleń ogólnych).

6. Posiadanie wartości dewizowych w kraju. Obrót krajowymi środkami płatniczymi z cudzoziemcami dewizowymi w kraju.

§ 33. 1. Krajowcy i cudzoziemcy dewizowi w razie wejścia w posiadanie zagranicznych środków płatniczych albo złota lub platyny w postaci stanowiącej wartość dewizową (art. 2 pkt 1 i 2) obowiązani są w ciągu 7 dni od dnia wejścia w posiadanie zaofiarować je do skupu Narodowemu Bankowi Polskiemu albo złożyć w tym banku do depozytu lub zgłosić temuż bankowi z równoczesnym wystąpieniem o zezwolenie na dalsze ich posiadanie.

2. W przypadkach przywozu, o których mowa w §§ 28 i 29, postanowienia tych paragrafów co do biegu 7-dniowego terminu mają tu odpowiednie zastosowanie.

3. W razie odmowy zezwolenia na dalsze posiadanie, zaofiarowanie do skupu lub złożenie do depozytu powinno nastąpić w ciągu 7 dni od dnia doręczenia zaawizowania o decyzji.

§ 34. Pieniądze zagraniczne oraz monety złote podlegają złożeniu i przyjęciu do depozytu nieregularnego. Nie dotyczy to pojedynczych banknotów i monet złotych, mających według wiarygodnego oświadczenia deponenta charakter pamiątkowy dla niego, które podlegają złożeniu i przyjęciu do depozytu regularnego.

§ 35. Dysponowanie prawami do wartości dewizowych złożonych stosownie do przepisów niniejszego rozporządzenia do depozytu jest bez zezwolenia zabronione.

§ 36. Zawieranie z cudzoziemcami dewizowymi umów o świadczenie w kraju przez krajowców dewizowych tymże cudzoziemcom rzeczy ruchomych lub usług, jak również pobieranie przez krajowców dewizowych należności z tych umów w krajowych środkach płatniczych nie wymaga zezwolenia, z zastrzeżeniem przepisów §§ 10 i 11.

§ 37. Dysponowanie przez krajowców dewizowych na zlecenie lub na rzecz cudzoziemców dewizowych dochodami przypadającymi tym cudzoziemcom z jakichkolwiek źródeł w kraju, nie wyłączając dysponowania na potrzeby własne cudzoziemca związane z jego pobytem i utrzymaniem w kraju, jest bez zezwolenia zabronione.

7. Kontrola dewizowa.

§ 38. Graniczną kontrolę dewizową (art. 33 — 35) wykonują graniczne organa celne.

§ 39. Kontrolę dewizową przesyłek listowych, listów z podaną wartością i paczek pocztowych nadsyłanych do kraju lub wysyłanych za granicę wykonują urzędy pocztowe lub organa celne.

§ 40. Kontrolę płatności i rozliczeń w stosunkach z zagranicą, tak co do ich prawidłowości jak i terminowości, wykonuje Narodowy Bank Polski bądź inny bank uprawniony dokonujący rozliczenia.

§ 41. Kontrolę dewizową obrotu towarowego z zagranicą i usług z tym obrotem związanych w zakresie objętym właściwością Ministra Handlu Zagranicznego do zatwierdzania umów i udzielania zezwoleń dewizowych wykonują kontrolne organa resortowe Ministra Handlu Zagranicznego.

§ 42. Niezależnie od kontroli wykonywanej przez organa, wymienione w §§ 38 — 41, prawo doraźnej kontroli przestrzegania przepisów dewizowych mają właściwe władze finansowe oraz upoważnione przez Ministra Finansów organa finansowe.

8. Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 43. 1. Wykonawcy narodowych planów gospodarczych (art. 14) zwolnieni na podstawie przepisów dotychczasowych od obowiązku zgłoszenia i odprzedaży lub złożenia do depozytu walut obcych, monet złotych, złota i platyny obowiązani są w ciągu 14 dni od dnia wejścia w życie rozporządzenia posiadane w tym dniu własne środki płatnicze zagraniczne oraz złoto i platynę w postaci stanowiącej wartość dewizową (art. 2 pkt 1 i 2) zgłosić i zaofiarować do skupu Narodowemu Bankowi Polskiemu albo złożyć w tym banku do depozytu lub zgłosić temuż bankowi z równoczesnym wystąpieniem o zezwolenie na dalsze ich posiadanie.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy wartości dewizowych, których posiadanie oparte jest na zezwoleniu Komisji Dewizowej, ani też złota nabytego w Narodowym Banku Polskim.

§ 44. W przypadku przewidzianym w art. 38 ustawy 7-dniowy termin do wykonania obowiązków, przewidzianych w § 33 ust. 1, biegnie od dnia doręczenia zaawizowania o przekazaniu Narodowemu Bankowi Polskiemu zagranicznych środków płatniczych, złota lub platyny.

§ 45. Tracą moc:

- 1) rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 24 lipca 1936 r. o obrocie pieniężnym z zagranicą oraz o obrocie zagranicznymi i krajowymi środkami płatniczymi (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 57, poz. 419 oraz z 1939 r. Nr 7, poz. 40 i Nr 80, poz. 526);
- 2) rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 8 listopada 1937 r. w sprawie pożyczek zaciąganych za granicą w zagranicznych środkach płatniczych (Dz. U. R. P. Nr 79, poz. 576);
- 3) rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 19 stycznia 1946 r. w sprawie zakazu sprowadzania z zagranicy zagranicznych i krajowych pieniędzy papierowych (Dz. U. R. P. Nr 4, poz. 43);
- 4) rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 21 czerwca 1947 r. o wykonaniu art. 21 ust. 2 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 26 kwietnia 1936 r. w sprawie obrotu pieniężnego z zagranicą oraz obrotu zagranicznymi i krajowymi środkami płatniczymi (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 260).

§ 46. Zezwolenia na posiadanie zagranicznych środków płatniczych oraz złota i platyny w postaci stanowiącej wartość dewizową (art. 2 pkt 1 i 2), wydane przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, utrzymuje się nadal w mocy.

§ 47. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia jego ogłoszenia.

Minister Finansów: *K. Dąbrowski*